

Sygn. akt VII U 2449/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 września 2014 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Jarząbek

Protokolant: pomocnik asystenta Kama Chlabicz

po rozpoznaniu w dniu 05 września 2014 r. w Warszawie

sprawy L. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę

na skutek odwołania L. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 23 sierpnia 2013 r. znak: ENMS/20/(...)

- oddala odwołanie

Sygn. akt VII U 2449/13

UZASADNIENIE

Pełnomocnik L. K. w dniu 18 września 2013r. za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., odwołał się do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie od decyzji wyżej wymienionego organu rentowego z dnia 23 sierpnia 2013r. znak: ENMS/20/(...), odmawiającej ubezpieczonemu prawa do wcześniejszej emerytury.

Pełnomocnik zaskarżył powyższą decyzję w całości oraz wniósł o zmianę decyzji w ten sposób, iż zostanie w niej stwierdzone, że L. K. ma prawo do emerytury na zasadach określonych w art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów procesu według norm przepisanych. Ponadto wniósł o przesłuchanie świadków oraz o dopuszczenie dowodu z przesłuchania L. K. na okoliczność rodzaju wykonywanej pracy w spornych okresach.

Zaskarżonej decyzji pełnomocnik ubezpieczonego zarzucił naruszenie § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm) w związku z pozycją XIV poz. 24 wykazu A stanowiącego załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 7 Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego z dnia 7 lipca 1987r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego lub lekkiego (Dz. Urz. MG z dnia 3 sierpnia 1987r.), polegające na błędnym przyjęciu, iż wykonywana przez ubezpieczonego na stanowisku zastępcy Kierownika Wydziału Konfekcjonowania ds. Technologicznych nie

stanowi pracy w warunkach szczególnych oraz błędnym przyjęciu, że praca wykonywana przez ubezpieczonego na stanowiskach kierownika (...), kierownika Pracowni, kierownika Działu konfekcjonowania, specjalisty w dziale Produkcyjno-Technologicznym nie stanowi pracy w szczególnych warunkach. Zarzucił ponadto naruszenie § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm.) polegające na sprzecznie z treścią wystawionych przez pracodawcę (...) S.A. świadectwach wykonywania prac w szczególnych warunkach uznanie, że praca w tym okresie nie stanowiła pracy w szczególnych warunkach. Pełnomocnik zarzucił też naruszenie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z art. 32 tej ustawy polegające na nieprzyznaniu ubezpieczonemu emerytury, podczas gdy ubezpieczony spełniał wszystkie przesłanki do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury oraz naruszenie art. 7, 8, 9, 77 § 1 i 107 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) poprzez niepodjęcie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych niezbędnych kroków do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz naruszenie art. 10 § 1 k.p.a. poprzez niezapewnienie ubezpieczonemu przez organ rentowy czynnego udziału w postępowaniu oraz umożliwienia mu wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań.

W uzasadnieniu odwołania pełnomocnik ubezpieczonego wskazał, że ubezpieczony będący z zawodem chemikiem, przez cały okres zatrudnienia w (...) Zakładach (...) wykonywał prace polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji oraz dozorcze inżynierijno – technicznym. W czasie zatrudnienia kilkakrotnie zmieniano nazwę stanowiska pracy ubezpieczonego oraz przesuвано stanowisko ubezpieczonego w ramach funkcjonujących struktur organizacyjnych pracodawcy. Niemniej jednak na żadnym z zajmowanych stanowisk pracy ubezpieczony nie wykonywał czynności administracyjno – biurowych. Ponadto w ocenie odwołującego wykonywanie przez niego pracy w warunkach szczególnych potwierdzają świadectwa pracy z dnia 8 sierpnia 2003r. i z dnia 2 czerwca 2004 r.(odwołanie k. 2-10 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie złożonej w dniu 26 września 2013 r., wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że nie uwzględnił do stażu pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia ubezpieczonego od 1 lutego 1987r. do 30 listopada 1987r. oraz od 4 listopada 1988r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Zakładach (...) na podstawie świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 2 czerwca 2004r. i z dnia 8 sierpnia 2003r. na stanowiskach kierownika, ponieważ prace wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 24 załącznika do powołanego rozporządzenia, polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług dozorcze inżynierijno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, oznaczają konieczność stałego i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego na danym stanowisku przebywania w środowisku pracy, w którym zatrudnieni są pracownicy wykonujący prace w szczególnych warunkach. Wykonywanie prac o charakterze administracyjno – biurowym, czy też przebywanie w czasie zmiany roboczej z dala od stanowisk pracy wymienionych w wykazie, uniemożliwia zaliczenie ich do prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Zaskarżoną decyzją organ emerytalny odmówił ubezpieczonemu prawa do świadczenia, gdyż na dzień 1 stycznia 1999r. nie udowodnił on 15 lat stażu pracy w szczególnych warunkach, a jedynie staż taki w wysokości 4 lat, 1 miesiąca i 11 dni (odpowiedź na odwołanie k.21-21v a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

L. K. urodzony (...)

- W okresie od 21 grudnia 1982r. do 30 listopada 1987r. zatrudniony był w (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na stanowisku Specjalisty – chemika, zastępcy kierownika wydziału konfekcjonowania ds. Technologicznych wymienionym w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 wykazu stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 19 z dnia 6 sierpnia 1983r. w

sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego.

- w okresie od 4 listopada 1988r. do 31 grudnia 1999r. zatrudniony był w (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. na stanowisku Kierownika (...), Kierownika Produkcji, Kierownika Działu Konfekcjonowania oraz Specjalisty w Dziale Produkcyjno – Technologicznym wymienionym w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 wykazu stanowiącego załącznik nr 3 do zarządzenia ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr 19 z dnia 6 sierpnia 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w zakładach pracy resortu przemysłu chemicznego i lekkiego (świadczenia pracy k. 17,19 a.e).

Ubezpieczony w dniu 31 lipca 2013r. złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wnioski o przyznanie prawa do wcześniejszej emerytury (wniosek o emeryturę k. 1 – 6 a.e.).

Po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego organ rentowy ustalił, że odwołujący na dzień 1 stycznia 1999r. nie spełnił warunku 15 lat stażu pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał okresu zatrudnienia od 1 lutego 1987r. do 30 listopada 1987r. oraz od 4 listopada 1988r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Zakładach (...) na podstawie świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 2 czerwca 2004r. i z dnia 8 sierpnia 2003r. na stanowiskach kierownika, ponieważ prace wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 24 załącznika do powołanego rozporządzenia, polegające na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług dozorze inżynierijno-technicznym na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, oznaczają konieczność stałego i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego na danym stanowisku przebywania w środowisku pracy, w którym zatrudnieni są pracownicy wykonujący prace w szczególnych warunkach. Wykonywanie prac o charakterze administracyjno –biurowym, czy też przebywanie w czasie zmiany roboczej z dala od stanowisk pracy wymienionych w wykazie, zdaniem organu rentowego, uniemożliwia zaliczenie ich do prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Ponadto na podstawie dowodów dołączonych do wniosku – uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyjął za udowodnione okresy na dzień 1 stycznia 1999r. składkowe w wymiarze 20 lat, 5 miesięcy i 10 dni oraz nieskładkowych w wymiarze 4lat, 7 miesięcy i 16 dni oraz łączny staż w wymiarze 25 lat 26 dni w tym 4 lata 1 miesiąc i 11 dni pracy w warunkach szczególnych.

W oparciu o powyższe ustalenia, organ rentowy **decyzją z dnia 23 sierpnia 2013r., znak: ENMS/20/(...)** odmówił odwołującemu prawa do wcześniejszej emerytury zgodnie z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z §4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wskazując, że stanowiska odwołującego nie można uznać za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach (decyzja ZUS k. 25 a.e.).

Od powyższej decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych L. K. złożył odwołanie inicjując tym samym niniejsze postępowanie.

W toku postępowania Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii biegłego ds. BHP, celem ustalenia, czy praca wykonywana przez odwołującego w okresie od 1 lutego 1987r. do 30 listopada 1987r. oraz od 4 listopada 1988r. do 31 grudnia 1998r. wykonywana była w warunkach szczególnych, uregulowanych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) oraz w innych rozporządzeniach Rady Ministrów i zarządzeniach właściwych ministrów (k. 59 a.s.).

Sąd ustalił, że w (...) Zakładach (...) funkcjonowały trzy komórki. W zakładzie produkowano materiały fotochemiczne – głównie błony rentgenowskie, ale również błony filmowe do aparatów amatorskich, błony lotnicze dla wojska, błony graficzne dla poligrafii, błony dla kinematografii. Początkowo ubezpieczony pracował na wydziale technologicznym. Był odpowiedzialny za jakość produkcji, monitorował efekt końcowy. Jako technolog bywał w ciemniach,

laboratoriach na produkcji. W laboratoriach znajdowały się odczynniki chemiczne oraz roztwory. Poza tym zawsze panowały tam jednakowe temperatury 21-23 stopni oraz wilgotność 50-60%. L. K. pracował na produkcji: musiał nosić biały fartuch, ciemne okulary, a w laboratorium rękawice ochronne.

Następnie ubezpieczony zatrudniony był w wydziale konfekcjonowania na stanowisku technologa wydziału konfekcjonowania. Było to samodzielne stanowisko związane z kontrolą przestrzegania reżimu technologicznego i oceny jakości produkowanych materiałów. Pracował wówczas na produkcji, wśród pracowników, gdzie nadzorował w warunkach ciemni proces technologiczny i jakość wykonywanej produkcji. Pracował w ciemni, gdzie na bieżąco oceniał jakość produkowanego, materiału. Był narażony na działanie amoniaku, kwasu octowego, azotanu srebra, opary spirytusu i fenolu. Czynniki były agresywne. L. K. w tym okresie nosił fartuch, rękawiczki, osłony na twarz. Odzież musiała być wykonana z bawełny, aby nie zaiskrzyła. Ubezpieczony miał swoje pomieszczenia przy produkcji, a pracę wykonywał na terenie wydziału produkcyjnego. Od 1 lutego 1987r. do 30 listopada 1987r. otrzymał stanowisko zastępcy ds. technologicznych, jednak nie zmienił się jego zakres czynności. Otrzymywał dodatek ciemniowy oraz kategorię uciążliwości dla pracy w chemii i możliwość wcześniejszego przejścia na emeryturę oraz 15% dodatek do emerytury.

W okresie od 4 listopada 1988r. zatrudniony został jako kierownik wydziałowej kontroli technicznej; przez niecały rok pracował w pomieszczeniu zaciemnionym. Zajmował się ponadto rozliczaniem odpadów wytwarzanych na błonach światłoczułych. Czynności administracyjno- biurowe nie należały do zakresu jego obowiązków (zeznania świadków – M. Z. k.44 a.s. oraz J. S. k. 45-46 a.s., zeznania odwołującego L. K. k. 57-59 a.s.).

L. K. w okresie od 1 lutego 1987r. do 30 listopada 1987r. wykonywał pracę zastępcy Kierownika wydziału Konfekcjonowania ds. Technologicznych, od 4 listopada 1988r. do 28 lutego 1989r. wykonywał prace na stanowisku kierownika (...). Jako kierownik (...) na Wydziale Konfekcjonowania w zakresie zadań zawartym w (...) zawarte było między innymi nadzorowanie i wykonywanie rozliczenia półfabrykatu i produktu końcowego z wykorzystaniem komputera wydziałowego, proponowanie zmian do programu i systemu rozliczeń dokonywanych przez komputer oraz planowanie modernizacji sprzętu komputerowego dla zmieszania zakresu prac rozliczeniowych oraz kontrolowanie prawidłowości rejestracji wielości odpadów a także zużycia materiałów pomocniczych oraz informowanie o bieżących odchyleniach i wyjaśnianie ich przyczyn. Rozliczanie półfabrykatu i produktu końcowego z wykorzystaniem komputera wydziałowego, wskazuje na wykonywanie prac o charakterze biurowym. Nawet gdyby odwołujący osobiście tych dokumentów nie sporządzał to musiał je przeczytać, przeanalizować ewentualnie poprawić, gdyż były to jego szczegółowe obowiązki. Na stanowisku Kierownika (...) na Wydziale Konfekcjonowania ubezpieczony nie wykonywał stałego w ciągu 8- godzinnego dnia pracy bezpośredniego dozoru nad produkcją materiałów światłoczułych, fotochemikaliów, z powodu innych obowiązków wynikających z zakresu czynności, mających charakter pracy koncepcyjnej z reguły wykonywanej poza wydziałami produkcyjnymi. Na stanowisku specjalisty w Dziale Produkcyjno – Technologicznym do obowiązków ubezpieczonego należał stały nadzór nad kompletnością i aktualnością dokumentacji technologicznej oraz prowadzenie jej ewidencji w zakresie III fazy produkcji, opracowywanie instrukcji technologicznych dla nowych wyrobów, opracowywanie nowych opakowań i instrukcji konfekcjonowania roztworów do obróbki fotochemicznej materiałów światłoczułych produkowanych w Wydziale wyrobu emulsji oraz nadzór nad ich wdrażaniem, uczestnictwo we wdrażaniu nowych technologii zgodnie z zakresem określonym w obowiązującej instrukcji wdrożeniowej, doradztwo i opiniowanie w zakresie działań modernizacyjnych z kierownictwem wydziału, dokonywanie okresowej oceny wydziału Konfekcjonowania w zakresie przestrzegania dokumentacji technologicznej oraz warunków techniczno- technologicznych, rozpracowywanie zagadnień związanych z modernizacją opakowań we współpracy ze służbami kontaktów z klientem oraz kooperantami poprzez Dział Zaopatrzenia Technicznego, opiniowanie projektów norm oraz ofert na nowe urządzenia i maszyny do konfekcjonowania, opiniowanie projektów wynalazczych związanych z III fazą produkcji oraz opracowywanie i aktualizacja dokumentacji norm zużycia surowców. W odniesieniu do zatrudnienia odwołującego na stanowisku specjalisty ilość czasu wymagająca przebywania na wydziałach produkcyjnych, była znacząco mniejsza od ilości czasu niezbędnego do wykonywania pracy organizacyjno – biurowej. **Zatrudnienie odwołującego w okresie od 1 lutego 1987 r. do 30 listopada 1987 r. można zaliczyć do pracy w szczególnych warunkach. Zatrudnienie odwołującego od**

4 listopada 1988 r. do 31 grudnia 1998 r. nie spełnia wymogów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (opinia biegłego z zakresu BHP M. M. k. 64-73 a.s.)

Okresy prac wykonywane przez ubezpieczonego na stanowiskach: zastępcy kierownika wydziału konfekcjonowania ds. Technologicznych od 1 lutego 1987 r. do

30 listopada 1987 r.; kierownika (...) od 4 listopada 1988 r. do 28 lutego 1989 r. oraz Zastępcy Kierownika Wydziału Konfekcjonowania od 1 czerwca 1989 r. do

31 października 1996 r. z wyłączeniem przypadających po dni 14 listopada 1991 r. okresów nieskładkowych w liczbie 13 dni spełniają przesłanki uznania za wykonywane szczególnych warunkach. W załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Wykaz A – Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego Dział XIV Prace różne poz. 23 wymienia się rodzaje prac: Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe są prace wymienione w wykazie. Z materiału dowodowego wynika, że L. K. w okresach zatrudnienia na stanowiskach: zastępcy Kierownika Wydziału Konfekcjonowania ds. Technologicznych, kierownika (...) oraz Kierownika Wydziału Konfekcjonowania sprawował kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżyniersko – techniczny na oddział i wydziałach produkujących materiały światłoczułe objęte wykazem, Dział IV w chemii, poz. 34- Produkcja materiałów światłoczułych, fotochemikaliów oraz ich regeneracją stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r.

Natomiast okresy prac na stanowiskach kierownika Pracowni od 1 marca 1989 r. do 31 maja 1989 r., Kierownika Wydziału Konfekcjonowania w okresie od 1 czerwca 1989 r. do 31 października 1996 r. oraz specjalisty w dziale Produkcjno – Technologicznym od 1 listopada 1996 r. do 31 grudnia 1999 r. nie spełniają przesłanek uznania za wykonywane w szczególnych warunkach w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) (opinia biegłego z zakresu BHP J. P. k. 105-114 a.s.). Nazwa stanowiska (...) nie wskazuje jakiego rodzaju to była pracownia. Brak też informacji w aktach osobowych o zakresie obowiązków i czynnościach wykonywanych w czasie sprawowania tej funkcji. Na stanowisku specjalisty zakres obowiązków był jednoznacznie sformułowany. Wynika z niego, że ubezpieczony wykonywał czynności związane z produkcją, ale nie był zobowiązany by stale i w pełnym wymiarze czasu pracy być związanym z pracą na wydziałach produkcyjnych. Nadzór, by go zakwalifikować do pracy w warunkach szczególnych musi być sprawowany na stanowiskach objętych załącznikiem. **Przepis wymaga, by praca w szczególnych warunkach była wykonywana stale i pełnym wymiarze czasu pracy, dlatego incydentalne przebywanie w pomieszczeniach produkcyjnych nie spełnia tych wymogów** (ustna opinia uzupełniająca biegłego z zakresu BHP J. P. k. 138-140)

W piśmie z dnia 28 lipca 2014 r. organ rentowy poinformował, iż hipotetyczny ogólny staż pracy w warunkach szczególnych z uwzględnieniem zaliczonego przez organ rentowy okresu takiej pracy od 21 grudnia 1982 r. do 31 stycznia 1987 r. oraz z uwzględnieniem uznanych przez biegłego z zakresu bhp w opinii z dnia 7 lipca 2014 r. okresów wykonywania takiej pracy od dnia 1 lutego 1987 r. do 30 listopada 1987 r., od 4 listopada 1988 r. do 28 lutego 1989 r. oraz od 1 czerwca 1989 r. do 31 października 1996 r. wynosi 12 lat, 7 miesięcy i 25 dni (pismo k. 122 a.s.)

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach emerytalnych odwołującego, opinii biegłych zakresu BHP oraz zeznaniach odwołującego oraz świadków: M. Z. oraz J. S..

Zdaniem Sądu Okręgowego dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają i tworzą spójny stan faktyczny. Dokumenty nie były przez strony sporu kwestionowane w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z treści tych dokumentów

okoliczności należało uznać za bezsporne i mające wysoki walor dowodowy. Jednocześnie Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadków M. Z. oraz J. S. oraz odwołującemu się jedynie w zakresie w jakim pokrywały się z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie w tym zakresie czynności do konkretnych stanowisk znajdujących się w aktach osobowych ubezpieczonego. W toku postępowania Sąd dopuścił dowodów z opinii biegłych zakresu BHP. W związku z kwestionowaniem zasadności sporządzonej przez biegłą M. M. opinii powołany został kolejny biegły J. P. (2). W ocenie Sądu Okręgowego opinia biegłego J. P. (2) jest wiarygodnym dowodem w sprawie, gdyż została wydana w oparciu o szczegółowe przepisy prawa, w tym regulacje z zakresu (...). Biegły sądowy jest specjalistą w swojej dziedzinie, posiadającym bogatą wiedzę z zakresu BHP i wieloletnie doświadczenie zawodowe. Zdaniem Sądu Okręgowego opinia powołanego w sprawie biegłego pomimo ponownego kwestionowania przez ubezpieczonego jest kompletna, rzetelna i w pełni odpowiada na tezę dowodową zawartą w postanowieniu. Sąd dopuścił również dowód z uzupełniającej ustnej opinii biegłego J. P. na wniosek strony odwołującej. Sąd nie przychylił się do kolejnego wniosku o powołanie innego biegłego z zakresu BHP w sprawie, gdyż kwestie istotne dla niniejszego postępowania zostały dostatecznie rozstrzygnięte w dotychczasowych opiniach. Z tego względu materiał dowodowy zgromadzony w sprawie należało uznać za kompletny i wystarczający do wydania orzeczenia kończącego postępowanie.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie zważył, co następuje:

Odwołanie L. K. od decyzji organu rentowego z dnia 23 sierpnia 2013 r., znak: ENMS/20/(...) jest niezasadne i podlega oddaleniu.

Jedyną kwestią sporną w prowadzonym przez Sąd postępowaniu było ustalenie, czy praca wykonywana przez ubezpieczonego w okresie od 1 lutego 1987 r. do 30 listopada 1987 r. oraz od 4 listopada 1988 r. do 31 grudnia 1998 r. (...) Zakładach (...) miała charakter pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. L. K. wskazał, że praca w w/wym. zakładzie pracy spełnia takie przesłanki, natomiast organ rentowy nie uwzględnił powyższego okresu jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Sąd Okręgowy prowadził więc postępowanie dowodowe celem rozstrzygnięcia rozbieżności, jakie zaistniały w tej kwestii pomiędzy stronami procesu.

W tym miejscu Sąd podkreśla, że wcześniejsza emerytura jest dla powszechnego systemu świadczeń emerytalnych „instytucją” wyjątkową, określającą szczególne uprawnienia pracownicze. Zawarcie przez ustawodawcę w zamkniętym katalogu wykazu pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącza możliwość jego rozszerzenia w procesie stosowania prawa. Możliwość odstępstwa od zasady powszechnej, zwłaszcza ze względu na przesłankę szczególnego charakteru zatrudnienia, pozostaje atrybutem władzy ustawodawczej. Dlatego też, nie ma żadnej swobody przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Są one ściśle i jasno określone w rozporządzeniu Rady Ministrów

z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – dalej rozporządzenie w sprawie wieku emerytalnego. Nabycie prawa do wcześniejszej emerytury, następuje w przypadku spełnienia warunków określonych w art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.).

Powołany przepis wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Dodatkowo w myśl ust. 2 art. 184 ustawy, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Obniżanie wieku emerytalnego niektórym grupom zawodowym uzasadnia się narażeniem tych osób na szybsze niż przeciętne zrealizowanie się emerytalnego ryzyka z powodu występowania w ich zawodach czynników negatywnych, które doprowadzają do wcześniejszej, niż powszechnie, utraty sił do wykonywania dotychczasowej pracy.

W myśl ustępu 2 art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia, przy czym wiek emerytalny powyższej kategorii pracowników, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których pracownikom tym przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Kwestie, o których mowa powyżej reguluje rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43).

Z rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego, wynika, że aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3);
2. wykonywać pracę wymienioną w wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;
3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt 1) oraz
4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt. 3)

W myśl stanowiska wyrażonego w orzecznictwie, warunki nabycia prawa do wcześniejszej emerytury muszą być spełnione łącznie w chwili wydania decyzji przez organ rentowy. W postępowaniu odwoławczym wszczętym na skutek wniesienia odwołania od decyzji odmawiającej prawa do tego świadczenia sąd ubezpieczeń społecznych ocenia legalność decyzji według stanu rzeczy istniejącego w chwili jej wydania (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 154/05).

Natomiast wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok SN z dnia 15 grudnia 1997 roku, II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 roku, II UKN 598/00). Niezależnie od powyższego, w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania uprawnień do emerytury w wieku obniżonym dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokości mogą być udowodniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianym w kodeksie postępowania cywilnego.

Podkreślić należy, że materiał dowodowy w postaci akt osobowych L. K. zawiera dokumenty świadczące o jego zakresie obowiązków dotyczących poszczególnych stanowisk. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z zeznań świadków na okoliczność wykonywania pracy przez odwołującego w warunkach szkodliwych, które jednak częściowo stoją w sprzeczności z zakresami czynności ubezpieczonego na poszczególnych stanowiskach. Jednocześnie Sąd za podstawę orzeczenia przyjął opinię biegłego z zakresu BHP J. P. oraz jego ustną opinie uzupełniającą. W związku z powyższym okresy prac wykonywane przez ubezpieczonego na stanowiskach: zastępcy kierownika wydziału konfekcjonowania ds. Technologicznych od 1 lutego 1987 r. do 30 listopada 1987 r.; kierownika (...) od 4 listopada 1988 r. do 28 lutego 1989 r. oraz Zastępcy Kierownika Wydziału Konfekcjonowania od 1 czerwca 1989 r. do 31 października 1996 r. z wyłączeniem przypadających po dni 14 listopada 1991 r. okresów nieskładkowych w liczbie 13 dni spełniają przesłanki uznania za wykonywane szczególnych warunkach. W załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów w

sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, Wykaz A – Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego Dział XIV Prace różne poz. 23 wymienia się rodzaje prac: Kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe są prace wymienione w wykazie. Z materiału dowodowego wynika, że L. K. w okresach zatrudnienia na stanowiskach: zastępcy Kierownika Wydziału Konfekcjonowania ds. Technologicznych, kierownika (...) oraz Kierownika wydziału Konfekcjonowania sprawował kontrolę międzyoperacyjną, kontrolę jakości produkcji oraz dozór inżynieryjno – techniczny na oddział i wydziałach produkujących materiały światłoczułe objęte wykazem, Dział IV w chemii, poz. 34- Produkcja materiałów światłoczułych, fotochemikaliów oraz ich regeneracją stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Natomiast okresy prac na stanowiskach kierownika Pracowni od 1 marca 1989 r. do 31 maja 1989 r., Kierownika Wydziału Konfekcjonowania w okresie od 1 czerwca 1989r. do 31 października 1996r. oraz specjalisty w dziale Produkcyjno – Technologicznym od 1 listopada 1996r. do 31 grudnia 1999r. nie spełniają przesłanek uznania za wykonywane w szczególnych warunkach w myśl rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.)

W świetle powyższego Sąd Okręgowy stwierdził, że praca wykonywana przez wnioskodawcę na stanowisku zastępcy kierownika wydziału konfekcjonowania ds. Technologicznych, kierownika (...) oraz Zastępcy Kierownika Wydziału Konfekcjonowania z wyłączeniem przypadających po dni 14 listopada 1991 r. okresów nieskładkowych w liczbie 13 dni spełniają przesłanki uznania za wykonywane w szczególnych warunkach określonych w art. 32 ust. 2 ustawy emerytalnej. Oceniając spełnienie przesłanki wymaganego zatrudnienia uprawniającej do wcześniejszej emerytury, tj. co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach Sąd uznał, że postępowanie dowodowe przeprowadzone w sprawie nie wykazało, że ubezpieczony L. K. wykonywał prace o takim charakterze przez ustawowo wymagany okres czasu.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji orzeczenia.

Zrządzenie: (...)